

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 9. Stavenice. Keramické depozitum.

Fig. 9. Stavenice. Pottery hoard.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (K. Ú. SADY, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Břeh slepého ramene Olšavy. Časný eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

V dubnu 2013 byl do Slovákého muzea v Uherském Hradišti předán nález další časně eneolitické měděné sekery klínovitého tvaru (obr. 10), kterou nálezce získal při venčení psa na rozhraní pole a slepého ramene Olšavy (Menoušková, Fikrle, Frána 2014; Menoušková 2013). Lokalita se nalézá v nivě řeky (je vymezena bodem o souřadnicích X=536033.63, Y=1183685.22). Při následném ohledání se nepodařilo zjistit žádné nálezové souvislosti, objekty či kulturní vrstvy. Především s ohledem na polohu nálezu v blízkosti meandru vodoteče je možné uvažovat o votivním daru.

Plochá měděná sekera dosahuje délky 167 mm, šíře ostří 42 mm, šíře týlu max. 21 mm, síly max. 17 mm, řez pravouhle obdélný. Povrch se zbytky korozní patiny, původně patrně vyhlazený. Patina světle zelená. Sekera má mírně lichoběžníkovité tělo s nerozšiřujícím se ostřím. Na podélném řezu je osově symetrická (obr. 10). Jedná se o III. skupinu dlouhých úzkých seker pravouhlého průřezu typ 2a (lichoběžníkovitý s nerozšířeným ostřím), symetrická varianta Bb (Říhovský 1992) s poměrem šíře ku síle přibližně 2:1. Podle dělení M. Dobeše (1989, 39–48) lze sekerku zařadit do první skupiny, k typu Pločnik. Poměr délky ku šířce činí více než 3,9, což odkazuje sekerku z Uherského Hradiště-Sady k variantě Stollhof. Na rozdíl od původní varianty je však ostří sadského kusu nerozšířeno. Váha sekery činí 571 g.

Dana Menoušková

Literatura

Dobeš, M. 1989: Zu den äneolitischen Kupferflachbeilen in Mähren, Böhmen, Polen und in der DDR. In: *Das Äneolithikum und die früheste Bronzezeit (C¹⁴ 3000 – 2000b.c.) in Mitteleuropa: kulturelle und chronologische Beziehungen. Acta des XIV. Internationalen Symposiums Prag – Liblice 20.-24. 10. 1986.* Praehistorica 15, 39–48.

Menoušková, D. 2013: *Uherské Hradiště-Sady.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 814/13. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slovákého muzea v Uherském Hradišti.

Menoušková, D., Fikrle, M., Frána, J. 2014: Časně eneolitické měděné sekery z Buchlovic a Uherského Hradiště katastrálního území Sady. *Slovácko 2013*, 55, 181–192.

Říhovský, J. 1992: Die Äxfe, Beile, Meissel und Hämmer in Mähren. *Prähistorische Bronzefunde* Abb. 9, Bd. 17. Stuttgart: Steiner.

Obr. 10. Uherské Hradiště-Sady. Plochá měděná sekera (časný eneolit).

Abb. 10. Uherské Hradiště-Sady. Kupferflachbeile (frühes Äneolithikum).

Resumé

Uherské Hradiště (Kat. Sady, Bez. Uherské Hradiště). Ufer des Altwasser Olšava. Frühes Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

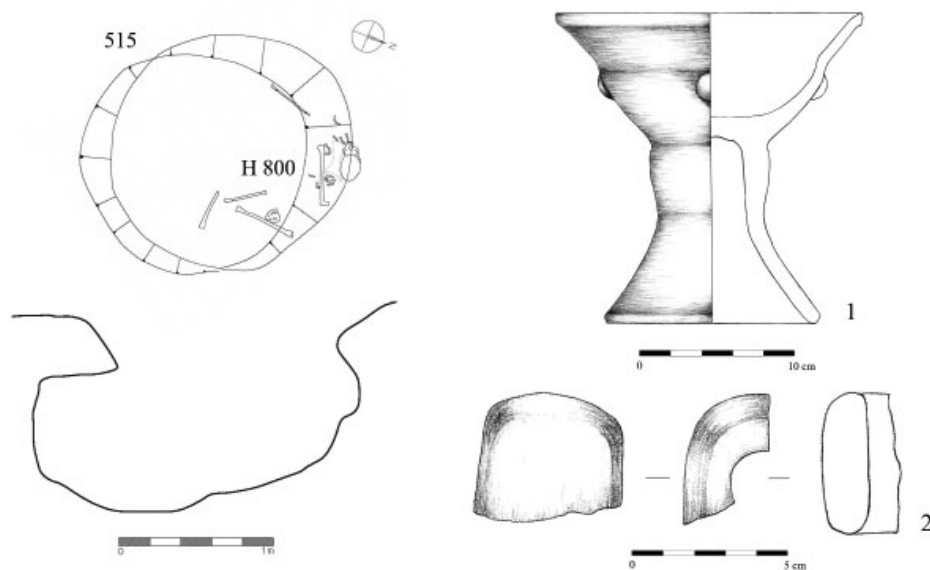
UNIČOV (K. Ú. UNIČOV, OKR. OLMOUC) Šibeník. Epilengyel (MMK IIc). Starší eneolit (KNP). Sídliště. Záchranný výzkum.

Při stavbě nového úseku vodovodu byl v říjnu a listopadu 2013 proveden záchranný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, o.p.s. Zkoumaná trasa vodovodu se nachází mezi Benkovským kopcem a vrchem Šibeník, dále potom pokračuje ze Šibeníku směrem dolů k silnici II/444 Uničov-Medlov.

Na vrcholové partii kopce Šibeník byla prozkoumána část výšinného sídliště z období mladšího neolitu až staršího eneolitu náležející epilengyelské fázi MMK (IIc – uničovská skupina, příp. I. stupeň jordanovské skupiny). Byla zachycena zhruba 15 cm mocná kulturní vrstva s nálezy keramiky a mazanice a celkem 7 zahlužených sídlištních objektů (hliník, zásobní a odpadní jámy a žlab). Nejzajímavější situaci přinesla zásobní jáma 515 hruškovitého tvaru (průměr 135 cm, hloubka 136 cm), v jejím zásypu, asi 30 cm nade dnem, byla pohozena kostra dospělé ženy zemřelé ve věku 35–45 let (podle antropologického rozboru J. Cigáňové). Její hlava spočívala na položené misce na nožce se 3 plochými bochánkovitými výčnělky na lomu výdutě (obr. 11: 1). Spolu s ní se v jámě nacházely dolní čelisti dalších dvou jedinců (dítěte ve věku 10–12 let s neprořzanými třenovými zuby a špičáky, ale ještě s přítomností mléčných stoliček a druhého dítěte ve věku 2–4 roky). Výplň objektu nebyla příliš

bohatá na nálezy, kromě keramiky byl nalezen také zlomek sekeromlatu se zaobleným týlem (obr. 11: 2). Výrazným objektem byl také rozsáhlý hliník (obj. 500) o prozkoumaných rozměrech 12,3×8,5 m s nepravidelně stupňovitým dnem, sahajícím do hloubky až 1,5 m. Jedná se o nálezy velmi bohatý objekt, z něž bylo získáno celkem 12 banánových krabic náleží (keramika, mazanice a štiřpaná industrie). Keramikou, přesleny a kamennou broušenou industrií v několika vrstvách byl také naplněn obj. 519, porušený mladohradištním hrobem H 810. V hluboké zásobní jámě 517 se zase uprostřed objektu pod kamenným závalem nacházel soubor několika dlouhých kostí dobytka. Neznámého účelu je zatím část žlabu půlkruhového profilu a hloubce 35 cm (obj. 516).

Nálezový fond uničovského sídliště reprezentuje především keramika. Převažují hrubé hrncovité, putnovité, vázovité a pohárovité nádoby zdobené plastickou výzdobou (bochánkovité, kulovité nebo zahrocené výčnělky pod okrajem, na plecích či na výdutí – obr. 12: 4, 7, 13: 5, 8, 10, 14, „soví hlavíčky“ – obr. 12: 5–6; 13: 6), prosté nebo dvojuché mísy (obr. 13: 9) a početné jsou také mísy na nožce (obr. 12: 5, 10; 13: 7). Objevují se rovněž drobná ouška na výdutích (obr. 12: 3) nebo masivní pásková ucha pod okrajem užitkových nádob (obr. 13: 12–13). Oblíbeným sortimentem byly také nejrůznější miniaturní nádoby (obr. 12: 8; 13: 11). Fragmentárně je zastoupena i jemná stolní keramika, hlavně pohárky s oběžnými pásy kruhových kolků nebo linií vrypů na hrdlech (obr. 12: 8, 11–13). Dokladem textilní výroby jsou nálezy bochánkovitých nebo dvojkónických přeslenů (obr. 13: 3–4, 15–17). Kamenné nástroje představují sekeromlaty s provrtaným týlem (obr. 11: 2; 13: 18), které byly zhotovovány buď z prachovce, nebo metabazitu typu Jizerské hory a 2 křemencové valounové drtiče z obj. 519 (analýzu kamenné

Obr. 11. Uničov.
Objekt 515 s hrobem
H 800.
Abb. 11. Uničov.
Objekt 515 mit Grab
H 800.